

דף מב.

עין משפט א

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"א ה"ה

טְמוּטוֹם וְאַנְדְרוּגִינוֹס אֵין לָהֶם עֶרֶךְ ט שְׁלֹא קִצְבָה תוֹרָה
עֶרֶךְ אֶלָּא לְזָכַר וְדַאי אוֹ לְנִקְבָה וְדַאיִת. לְפִיכֶךְ טְמוּטוֹם
וְאַנְדְרוּגִינוֹס שְׁאָמַר עֶרְכִי עָלַי אוֹ שְׁהַעֲרִיכוּ אַחַר אֵינוֹ
חַיֵּב כְּלוּם:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ז ה"ד

אֲבָל הַנֶּרְבַּע וְהַמְקֻצָּה י וְהַנְּעֵבֵד וְהָאֶתְנָן וְהַמְּחִיר
וְהַטְּמוּטוֹם וְהָאַנְדְרוּגִינוֹס שְׁנַמְלִקוּ. הֲרִי אֵלוֹ נִבְלָה לְכָל
דָּבָר וּמְטֻמְאֵין בְּגָדִים בְּבֵית הַבְּלִיעָה. שְׂאֵין הַקֹּדֶשׁ חָלָה
עָלֶיהֶן וְהֲרִי אֵין פְּסוּלָן בְּקֹדֶשׁ:

דף מב:

עין משפט א

הרמב"ם הל' בכורות פ"ב ה"ה

בְּכוֹר שֶׁהוּא אַנְדְרוּגִינוֹס כ אֵין בּוֹ קֹדֶשׁ כָּלָל. וְהֲרִי הוּא
כְּנִקְבָה שְׂאֵין בּוֹ לִכְהֵן כְּלוּם. וְעוֹבְדִים בּוֹ וְגוֹזְזִים אוֹתוֹ

ט. כסף משנה: טומטום ואנדרוגינוס אין להם ערך וכו'. משנה בריש ערכין:

י. כסף משנה: ומ"ש אבל הנרבע והמוקצה וכו' עד והרי אין פיסולן בקדש. גלמד
מהמשנה הנזכרת והוא מפורש בברייתא פרק המזבח מקדש (דף פ"ה:):

כ. כסף משנה: בכור שהוא אנדרוגינוס וכו'. משנה בסוף פרק על אלו מומין (דף מ"א)
ופסק כחכמים: נולד טומטום הרי זה ספק בכור וכו'. מימרא דר"ח שם. ומה שכתב
בין שהטיל מים ממקום זכרות וכו'. הכי משמע התם בגמרא דלרב חסדא לא שאני ליה
בטומטום בין מטיל ממקום זכרות למטיל ממקום נקבות הרי זה ספק בכור וכמו שכתבתי

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

כְּשֶׁאָר הֶחֱלִין. נוֹלַד טְמֵטוֹם הָרִי זֶה סֶפֶק בְּכוֹר וַיֵּאָכֵל
בְּמוֹמוֹ לְבַעֲלָיו. בֵּין שְׁהֵטִיל מִים מִמָּקוֹם זְכוּרוֹת בֵּין
שְׁהֵטִיל מִמָּקוֹם נְקִבוֹת:

שו"ע יו"ד סימן שטו פעיף ב

עיין לעיל דף מא: עין משפט א.ב.

הרמב"ם הל' אישות פ"ד הי"א

עין משפט ב

טְמֵטוֹם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס שֶׁקִּדְּשׁוּ אִשָּׁה אוֹ שֶׁקִּדְּשָׁן אִישׁ הָרִי
אֵלוֹ קִדּוּשֵׁי סֶפֶק וְצָרִיכִין גִּט מִסֶּפֶק:

שו"ע אה"ע סימן מד פעיף ה

ה. טומטום ואנדרוגינוס שקידשו, או שקידשם איש, קידושיהם ספק
וצריכין גט מספק. (י"א דאנדרוגינוס ודאי זכר) (טור בשם התוספות
והרא"ש).

הרמב"ם הל' יבום וחליצה פ"ו ה"ד

עין משפט ג.ד.

וְאֵלוֹ חוֹלְצִין וְלֹא מִיבְּמִין. הַסְּפִקוֹת כְּגוֹן שְׁהִיְתָה סֶפֶק
עֲרוּהָ עַל אָחִיו. וּפְצוּעַ דֶּכָּא וּזְכוּרוֹת שְׁפָכָה וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן
מִמִּינֵי הַסְּרוּס. וְהִזְקֵן בְּיוֹתֵר שֶׁתִּשְׁשׁ כָּחוֹ וְכָשֵׁל. וְאִם בְּעַל

בספר בית יוסף ליורה דעה. ובקצת ספרי רבינו כתוב הרי זה בכור בין שהטיל האנדרוגינוס
ממקום זכרות ט"ס הוא וצריך למחוק תיבת האנדרוגינוס משום דההוא אין בו קדושה כלל
וכך מצאתי בספר כתיבת יד. ויש לתמוה על רבינו שפסק דמטיל מים ממקום זכרות נמי
ספיקא ויאכל במומו לבעלים והא בין לרב חסדא בין לר"ל זכר הוי והכי משמע דהוי לרבי
אלעאי נמי. ונראה שטעמו משום דכיון דרב חסדא סתם ואמר דטומטום ספיקא הוא ולא
מפליג הכי נקטינן ולא חיישינן למאי דאמרינן מטיל מים במקום זכרות כולי עלמא לא
פליגי דזכר הוא משום דההיא דחייה בעלמא היא כי היכי דלא תיקום כתנאי:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

סְרִיס אָדָם קָנָה שְׁהָרִי הֵיטָה לוֹ שְׁעַת הַכְּשֹׁר וּמוֹצִיא בְּגִט
מִפְּנֵי שֶׁהוּא אָסוּר לָבוֹא בְּקֶהֱל. וְהַטְּמָטוּם חוֹלֵץ וְלֹא
מֵיבָם מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק. וְאִם נִקְרַע וְנִמְצָא זָכָר רָצָה חוֹלֵץ
רָצָה מֵיבָם. וְשֹׁאֵר הָאֲחִין אוֹ חוֹלְצִין אוֹ מֵיבָמִין:

שו"ע אה"ע סימן קעב סעיף ט

ט. טומטום, חולץ ולא מייבם, מפני שהוא ספק. ואם נקרע, ונמצא זכר, רצה חולץ, רצה מייבם. ויש מי שאומר שהוא ספק, ולחומר.